

**UNIVERZITA KARLOVA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
KATEDRA EVROPSKÉHO PRÁVA**
nám. Curieových 7, 116 40 Praha 1
tel.: ++420 2 21005566
mail: dolejsi@prf.cuni.cz
**UNIVERSITAS CAROLINA
FACULTAS IURIDICA
CATHEDRA IURIS EUROPAEI**

POSUDEK OPONENTA NA DOKTORSKOU DISERTAČNÍ PRÁCI

Doktorand: Mgr. Miloš Kocí, LL.M.
Název práce: Programy shovívavosti a soukromoprávní vymáhání soutěžního práva
Oponent: doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Obecná charakteristika práce, její struktura a formální náležitosti:

Posuzovaná práce je zaměřena na aktuální problematiku dopadů rozvoje soukromoprávního vymáhání soutěžního práva na zájem o členů kartelu o alternativní řešení jejich protiprávního jednání cestou programů shovívavosti (případně dohod o narovnání). EU dala přijetím směrnice 2014/104 impulz k podávání žalob na náhradu škody způsobenou kartely. Jakkoli EU přinesla tímto předpisem určitá harmonizovaná řešení usnadňující uplatnění odškodňovacích nároků poškozenými, současně vyvolala řadu otázek pro národní zákonodárce a zejména pak uživatele právní úpravy, ať již jde o orgány justice nebo podniky a jejich klienty. Možné negativní dopady této směrnice na užití dříve velmi frekventovaného veřejnoprávního nástroje rozvracení a prokazování kartelů, tj. na programy shovívavosti, jsou nepochybně teoreticky i prakticky zajímavým, významným a dosud spíše méně prozkoumaným problémem. Není pochyb o tom, že bádání nad příčinami, projevy a možnými řešeními tohoto problému je vhodným a hodnotným námětem na doktorskou disertační práci, námětem přiměřeně náročným na prokázání odborných kvalit jejího autora.

Posuzovaná práce má 125 stran vlastního obsahu, vedle toho je vybavena podrobným Obsahem, rozsáhlým seznamem použité literatury a judikatury, dále seznamem zkratk, abstraktem v českém a anglickém jazyce, jakož i seznamem klíčových slov v obou těchto jazycích. Z hlediska formálního

je práce podána jasným a srozumitelným, přitom však odborným jazykem, bez rušivých gramatických či ortografických nedostatků, v úpravě přiměřené požadavkům kladeným na tento druh prací.

Co do struktury, vysvětlené autorem již v samotném úvodu práce, je text práce rozčleněn do čtyř obsahově-analytických kapitol, úvodní kapitoly věnované právním východiskům a cílům práce a Závěru. Obsahově-analytické kapitoly přesahují svým záběrem vymezení tématu, které by vyplývalo z názvu práce. Jdou do hloubky vybraných interpretačních a aplikačních problémů spojených s žalobami na náhradu škod způsobených kartely takovým způsobem, který z každé jednotlivé kapitoly činí komplexní kritický rozbor dané problematiky, aniž by se držel úzce chápané souvislosti s využitím výhod programů shovívavosti. Čtenář práce je tak uveden do problematiky soudní příslušnosti v žalobách o náhradu škody způsobené kartely (kap. II.), ochrany důvěrných informací v rámci hybridních narovnání s Evropskou komisí (kap. III.), domněnek o existenci a výši škody (kap. IV.) a také stanovení výše škody odhadem soudu (kap. V.). Jde o strukturu jasnou co do členění, které srozumitelně vede čtenáře od jednoho problému ke druhému. Autor současně explicitně přiznává v úvodní kapitole, že se jedná o strukturu výběrovou, zvolenou na základě zkušenosti a v Závěru pak, že i jiné otázky, které zůstaly za rámcem práce, by do ní v ideálním případě mohly či měly být zařazeny.

Metodám práce se autor relativně podrobně věnuje v úvodní kapitole práce, v níž jinak - vedle autorského vstupu do tématu - seznamuje čtenáře velmi jasným a přehledným způsobem s cílem a obsahem práce i s limity vyplývající z vymezení předmětu a záměru svého výzkumu, kterých si je vědom. V Závěru práce pak autor nejen přehledně shrnuje hlavní zjištění či dílčí závěry vyplývající z analýzy, ale přesvědčivě navrhuje i možné efektivní řešení negativního vlivu rozvoje soukromoprávního vymáhání na atraktivitu programů shovívavosti. I co do vyznění či hlavního sdělení práce je tak posuzovaný text disertace pro čtenáře zcela jasný a srozumitelný. Po stránce struktury, formy, vlastního vymezení cíle a metody výzkumu i seznámení čtenáře s nimi je práce zpracována velmi kvalitně, na vysoké profesionální úrovni.

K obsahu práce – silné stránky:

Není pochyb o tom, že práce je napsána autorem s nadstandardním přehledem ve zkoumané problematice, což zahrnuje nejen znalost právní úpravy, ale i judikatury, sekundární literatury a v neposlední řadě i existenci vlastní praktické zkušenosti. Díky tomu je z textu práce patrná jistota, s níž se autor v jejím tématu pohybuje, síla a přesvědčivost jím formulovaných argumentů, až jistá suverenita ve zvládnutí témat, jímž se v práci rozhodl věnovat. Čtenář tak nemá pochyb o tom, že je před ním text nesporně odborný, originální, profesionálně zpracovaný a hodnotný co do

sdělovaných informací a formulovaných závěrů. Celkové působení a vyznění práce je tak jejím jednoznačným kladem a úspěchem jejího autora.

Kladem a zajímavostí práce je její „geografický záběr“. Na rozdíl od řady prací na podobné téma se autor nespokojil s prověrkou právních ustanovení a judikatury EU, případně v komparaci či s problematizujícím přesahem do právní situace v ČR, ale pro příklady i předměty (někdy poměrně rozsáhlé) analýzy sáhl i do práva Anglie a Walesu, Francie, Litvy, Maďarska, Německa, Nizozemí a Španělska. Jeho práce je tedy pro českého čtenáře vítaným rozšířením obzorů a skvělou ilustrací právního bludiště, do něhož se dostává nadnárodně působící podnik, který musí případně čelit žalobám o náhradu škody podaným paralelně v různých jurisdikcích. Nejen v kontextu kvalifikačních prací na dané téma, ale i v kontextu domácí literatury o dané problematice, jde o unikátní obsahový rys posuzované práce.

Jako dílčí, byť velmi podstatné kvality posuzované disertace, je možné označit autorovu práci s rozsáhlou pramennou základnou, bohaté odkazy pod čarou obsahující mnohdy obohacující výklad, důsledné uvádění dílčích závěrů na konci všech obsahových kapitol i již výše zmíněný kvalitní úvod a závěr práce jako celku.

K obsahu – slabé stránky:

Hlavní slabinou posuzované práce je nesoustavná až rozkolísaná kvalita badatelského přístupu, který by ideálně měl být nestranně analyticky, opřený o zdokumentované skutečnosti, nahlížející problémy důsledně *sine ira et studio*. Autor, který již v úvodu práce zdůraznil, že např. výběr problémů existující právní úpravy byl proveden na základě jeho praktické zkušenosti a že tedy ručí za podstatnost a kvalitu tohoto výběru svou osobní obeznameností s problematikou, se bohužel zejména v kapitole III. (a dílem i v kapitole V.), nevyhnul úskalí spočívajícímu právě v tomto přístupu. Celé pasáže textu o tom, jak obvykle postupuje Komise, jaké nedostatky její postup vykazuje (např. str. 55, 57), případně jak obvykle přistupují soudy k určitému problému (např. str. 69-70, 94), jsou podány ve stylu, který je bližší advokátské argumentaci než analytickému výzkumu. Řadě informací, s nimiž je argumentováno, i paušalizujících závěrů, které jsou čtenáři předkládány, chybějí zvláště v kapitole III. odkazy, s jejichž pomocí by je bylo možné ověřit. Autor argumentuje bezesporu logicky a na vysoké profesionální úrovni, avšak čtenář je nucen spolehnout se na autorovu zkušenost a logiku úsudku. V těchto částech tak práce připomíná více *position paper* než *analytic paper* (což v části III. koreluje i s nápadně nižším počtem odkazů pod čarou ve srovnání s textem jiných částí). Naproti tomu jsou ostatní kapitoly práce podány standardním způsobem, tj. uváděné netriviální informace i paušalizující tvrzení jsou opřeny o zdroje a způsob autorovy argumentace se tak vrací k analytickému rozboru ověřitelných skutečností.

Zaujetí autora pro odhalování nedostatků existující právní úpravy soukromoprávního vymáhání z pohledu žalovaných ho někdy vede – jak již bylo zmíněno výše – tak daleko od slíbeného zacílení a stanovené hypotézy práce, že čtenář ztrácí souvislost s otázkou většího či menšího zájmu podniků o programy shovívavosti. Markantní je to např. v sub-kapitole věnované místní příslušnosti soudů dle vnitrostátních pravidel, tj. uvnitř jednotlivých států (str. 24-29). Máme-li v současnosti programy shovívavosti na úrovni EU a jednotlivých členských států, nemělo by být zásadní otázkou (snad s výjimkou států s více regionálně specifickými právními řády), který soud v rámci daného členského státu se bude žalobou o náhradu škody zabývat. Pro podnik je jistě důležité, zda se ve státě, kde bude čelit žalobě, může těšit výhodám plynoucím z programu shovívavosti, zda sjednocující judikatura vyšších soudů daného státu již vyřešila některé interpretační či aplikační nejasnosti právní úpravy. Ani z textu práce však není čtenáři jasná vazba mezi obavami podniku podat žádost o shovívavost a tím, zda případné žaloby poškozených budou, např. v případě ČR, směřovány k soudům v Plzni nebo v Ostravě.

I na řadě jiných míst práce lze vazbu mezi analyzovanou problematikou a atraktivitou programů shovívavosti spíše logicky předpokládat, případně se spolehnout na autorův o praxi opřený úsudek, než aby byla nějak zdokumentována a doložena. Je možné, že taková empirická zjištění nejsou ještě souborně zpracována a dána k dispozici, pak je ovšem těžké soudit, zda určitý autorem všestranně prozkoumaný problém odrazuje podniky od využití programů slučitelnosti jen potenciálně, nebo ojediněle, v nezanedbatelné, nebo rovnou ve značné míře. Stejnou hodnověrnost jako tvrzení, že právě určitý v práci analyzovaný problém působí negativně na ochotu členů kartelů spolupracovat s úřady, by mělo i tvrzení, že zrychlený rozvoj soukromoprávního vymáhání obecně, jeho novost a s ní související celková nepřehlednost jeho podmínek napříč EU, vedou zkrátka podniky – přinejmenším dočasně – ke zvýšené opatrnosti. Vzhledem k tomu, že řadu závěrů by bylo v současné situaci nutné tak jako tak opřít o osobní zkušenost či odhad, se jedno i druhé tvrzení stává zhruba stejně doloženým a ověřitelným. Závěrům disertační práce ohledně souvislosti analyzovaných problémů s neochotou podniků přiznávat se ke kartelovému jednání to neubírá na zajímavosti, nelze jim však přiřkládat váhu zdokumentované a ověřitelné kauzality. Bylo by tudíž namísto se této kauzalitě více a soustavněji věnovat, jasněji a opakovaně ukazovat na předpoklady a limity, s nimiž je s ní v textu pracováno.

K drobnějším „kosmetickým“ vadám práce patří přecházení autora mezi *ich-formou* (např. str. 8, 9, 30) a majestátním plurálem (např. str. 12, 71), jakož i nahodilé zvýrazňování určitých pasáží textu (pouze v části III.).

Celkové hodnocení práce:

Přes uvedenou výhradu k jisté nesoustavnosti autorova badatelského přístupu ke zkoumané problematice nepochybuji o vysoce převažujících kvalitách jeho práce ani o tom, že její autor prokázal dovednosti a schopnosti vyžadované od absolventa doktorského studia na PF UK.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Otázky k obhajobě:

1. Řešení, které v závěru práce navrhuje, může mnoha lidem připadat utilitárně cynické: podnik, který promyšleně a k vlastnímu nemalému prospěchu participoval na kartelu, unikne prostřednictvím programu shovívavosti jak veřejnoprávní sankci, tak soukromoprávní odpovědnosti za způsobenou škodu. Nejde o morální hazard vyplývající z hodnotového vyprázdnění právní normy, která bude ve jménu efektivity postrádat jakoukoli vazbu s ideálem spravedlnosti? Nebude to na vnímání a akceptaci práva veřejností působit podobně jako např. „zlaté padáky“ vyplacené dle platných smluv manažerům bank, které musel před krachem zachránit stát?
2. Jak se stavíte k hypotéze, že rozvoj soukromoprávního vymáhání soutěžního práva vyžadoval jisté „překlopení“ priorit, a tedy někdy až excesivní usnadnění pozice soukromých žalobců, tj. že jde o nezbytnou vývojovou fázi, která bude dříve či později překonána judikaturními zpřesněními nebo legislativními novelami, bez níž by však nikdy nebyl probuzen dostatečný zájem o podávání daného druhu žalob?

V Praze, dne 11. 2. 2021

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D. v.r.